

De gevaren van Spirituele Vorming en Spirituele Disciplines

door Bob DeWaay, <http://cicministry.org/commentary/issue91.htm>, december 2005

Alle Schriftaanhalingen komen uit de Statenvertaling (1977 of HSV)
Vertaling en voetnoten door M.V.

Praktijken die “spirituele disciplines” (→ spiritual disciplines) worden genoemd en die als noodzakelijk geacht worden voor “spirituele vorming” (→ spiritual formation) zijn het evangelicalisme binnengekomen. Recente ontmoetingen met deze leer, aan mij verteld door mijn vrienden, deden me onderzoek doen naar deze praktijken. De eerste ervaring had te maken met mijn vriend en medewerker Ryan Habbena die terugkeerde naar het seminarie om zijn mastersgraad af te werken. Hier is zijn ervaring met zijn eigen woorden:

Ik volgde recent een seminarie cursus over het boek Lukas. Het was zomer en er waren twee klassen beschikbaar op dat ogenblik. Ongeveer halverwege de week, toen onze klas bezig was met het doel en de betekenis te onderscheiden van het boek Lukas, kregen we echo's te horen van mystiek chanten doorheen de muren. Het bleek dat die andere klas vlak naast de onze lag. De dunne muren gaven de klanken door van een klas die het leven en de leer van **Henri Nouwen** onderzocht, een katholieke mysticus. Wij trachtten door te gaan ons te concentreren op de studie van de Schrift terwijl we de chants van de deur ernaast uitfilterden. Misschien het meest ontstellende was dat de klas die Henri Nouwen bestudeerde tjokvol zat, terwijl er bij ons vele lege zitplaatsen over waren voor hen die het geïnspireerde boek Lukas wilden bestuderen.[1]

Hoe kon zo iets bestaan? Een baptistisch seminarie verkoos de studie van de leringen van deze katholieke mysticus, wiens eigen biografen beschrijven als dat hij emotionele problemen en homoseksuele inclinaties had.[2] Spoedig nadat ik Ryan gesproken had ontmoette ik een vrouw die aan een christelijk college studeert. Als onderdeel van haar studieprogramma was zij verplicht een cursus over spirituele vorming te volgen. Spirituele vorming in haar klas omvatte ook de studie van rooms-katholieke mystici en de zoektocht naar technieken om je dichterbij God te voelen. Deze studie onderzocht ook “spirituele disciplines” die hen die ze beoefenen beloven meer Christus-gelijking te maken. Nadat ze de cursus beëindigd had liet ze me haar leerboeken zien. Onderhavig artikel zal focussen op de beweringen van een van deze leerboeken: *The Spirit of the Disciplines*, door Dallas Willard.[3] In onze studie zullen we zien dat zij die spirituele disciplines promoten in studiecursussen, genaamd “spirituele vorming”, beweringen doen die onbijbels en gevaarlijk zijn.

Jezus' “juk” als spirituele disciplines

Dallas Willard baseert zijn hele spirituele disciplines boek op zijn begrip van Mattheüs 11:

“Neem Mijn juk op u, en leer van Mij dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart; en u zult rust vinden voor uw ziel; want Mijn juk is zacht en Mijn last is licht” (Mattheüs 11:29-30).

Willard citeert deze passage aan het begin van een hoofdstuk met de titel: “The Secret of the Easy Yoke”[4]. Willard zegt: “En in deze waarheid ligt het geheim van het zachte juk: het geheim om te leven zoals Hij leefde in Zijn hele leven - het adopteren van Zijn algehele levensstijl”.[5] Hij zegt ook: “We moeten ontdekken hoe Zijn disciplines binnen te gaan vanaf het punt waar wij vandaag staan - en zonder twijfel, hoe ze uit te breiden en te versterken om tegemoet te komen aan onze noodwendigheden”.[6] Hij beweert dat het “juk” het navolgen van Jezus' levensstijl is, op elke mogelijke manier.[7] Willard interpreteert Jezus' “juk” als de praktijk van spirituele disciplines zoals eenzaamheid, stilte en eenvoudig leven. Hij voegt er ook vrijwillige verbanning aan toe, wat we later zullen bespreken.

Willard is erg kritisch voor de traditionele protestantse doctrine en noemt ze een zware misluk-

king.[8] Zijn remedie voor deze mislukking is het lichaam en bepaalde ascetische praktijken die het lichaam gebruiken, te zien als middelen tot verandering: “terugkijkend op onze discussie op dit punt hebben we de realiteit van het zachte juk verbonden met de praktijk van spirituele disciplines. Dit op zijn beurt heeft ons geleid tot de rol van het lichaam in de verlossing”.[9] Hij beweert dat we misleid werden door geconcentreerd te zijn op de vergiffenis van zonden en de “theorieën van verzoening”.

Hij zegt: “Redding zoals men zich vandaag voorstelt is ver verwijderd van wat het was in het begin van het Christendom, en enkel door dit te corrigeren kan Gods genade in redding terugkeren tot het concrete, belichaamde bestaan van onze menselijke persoonlijkheden die wandelen met Jezus onder Zijn zachte juk”. [10] Volgens dit denken omvat het juk van Christus het gebruik van het lichaam op bepaalde manieren om veranderde levens tot stand te brengen:

Alhoewel we de disciplines “spiritueel” noemen - en alhoewel ze nooit mogen ondernomen worden los van een constante, innerlijke interactie met God en zijn genadige Koninkrijk - vereisen ze altijd specifieke handelingen en disposities van ons lichaam als we ons eraan begeven. Wij zijn begrensd en beperkt door onze lichamen. Zo kunnen de disciplines niet uitgewerkt worden tenzij ons lichaam en zijn delen op precieze wijzen overgegeven zijn aan de besliste handelingen van God.[11]

Dus klaarblijkelijk, in plaats van ons te bekommeren om de bloedverzoening, het afwenden van Gods toorn op zonde, redding door geloof door genade, zouden we spirituele disciplines met onze lichamen moeten beoefenen opdat we dan meer op Jezus zouden gelijken.

Het concept van Jezus’ “juk”, geïnterpreteerd als een invitatie om Zijn levensstijl te beoefenen, wordt doorheen Willards boek herhaald; zie de pagina’s 91, 121, en 235. Dit idee is het kader en de logische grondslag van Willards gehele thesis. Maar de vraag is: “Is het dit wat Jezus bedoelde in Mattheüs 11:29-30?” Laten we de passage in zijn context onderzoeken, om te zien of het spirituele disciplines leert.

De ware betekenis van Jezus’ “juk”

Als we Mattheüs 11:29-30 willen begrijpen is het essentieel dat we de context begrijpen, in het bijzonder de betekenis van vers 28. Jezus zei: “Kom naar Mij toe, allen die vermoeid en belast bent, en Ik zal u rust geven” (Mattheüs 11:28). We moeten Jezus’ aanbod van rust begrijpen in de context van Zijn debatten met de religieuze leiders. Hun “juk” eiste de strikte nakoming van sabbatregels en hun mondelinge traditie. Onmiddellijk na Jezus’ aanbod van “rust” in Hem volgde een sabbatdebat met de religieuze leiders die Jezus en Zijn discipelen ervan beschuldigden de sabbat te overtreden (zie Mattheüs 12). Zij plukten graankorrels op de sabbat en Jezus genas op de sabbat. Jezus bood ware sabbatrust aan en de joodse leiders boden een wettisch juk aan. Jezus’ juk was anders. Jezus hield volmaakt de wet zodat allen die tot Hem zouden komen zouden binnengaan in de ware sabbatsrust, die nooit bereikt zou kunnen worden door regels na te komen die uitgevaardigd werden door de religieuze leiders.

Met dit begrip van de term “juk” kunnen we zien wat Jezus bedoelde in Mattheüs 11. Zijn woorden kwamen te midden van een dispuut met het joodse leiderschap. Hij had het “wee” uitgesproken over steden die zich niet bekeerden (Mattheüs 11:20-24). Hij uitte dit gebed:

“In die tijd antwoordde Jezus en zei: Ik dank U, Vader, Heere van de hemel en van de aarde, dat U deze dingen voor wijzen en verstandigen verborgen hebt, en ze aan jonge kinderen hebt geopenbaard. Ja, Vader, want zo was het Uw welbehagen. Alle dingen zijn Mij overgegeven door Mijn Vader; en niemand kent de Zoon dan de Vader, en niemand kent de Vader dan de Zoon, en hij aan wie de Zoon het wil openbaren” (Mattheüs 11:25-27).

De “wijzen en verstandigen” hier zijn de joodse schriftgeleerden en farizeeën die Jezus ervan beschuldigden de sabbat te overtreden en die weigerden zich te bekeren toen zij Zijn wonderen zagen. Zij verwierpen zowel Jezus als Johannes de Doper (Mattheüs 11:16-19). Zij weigerden tot God te komen op Zijn voorwaarden, maar wilden dat de Zoon van God hen zouden gehoorzamen op hun voorwaarden! Dus Jezus sprak het oordeel over hen uit omdat zij verhard waren en Hij koos ervoor

Zich te openbaren aan kleine kinderen, in plaats van aan deze leiders.

Toen Jezus zei: “Kom naar Mij toe, allen die vermoeid en belast bent, en Ik zal u rust geven” (Mattheüs 11:28), bood Hij hen aan wat het joodse leiderschap afwees: Messiaanse redding. Ware sabbatsrust wordt enkel in Christus gevonden (zie Hebrëeën 4:1-9). Het is ironisch dat zij die Jezus ervan beschuldigden de sabbat te overtreden zelf uiterste sabbatovertreeders waren omdat zij de Enige afwezen die ware rust kon geven. Zij plaatsten het juk van wetsbetrachting op de mensen en hielden hen weg van de ware Houder van de Wet, Christus die voor hun zonden zou sterven. Daarom, ongeacht hoe scrupuleus en religieus een mens is, als hij of zij niet tot Christus komt door geloof, dan is deze persoon onder het juk van slavernij in plaats van onder de sabbatsrust voor Gods volk.

Er zijn andere plaatsen in het Nieuwe Testament waar de term “juk” gebruikt wordt in de betekenis van de vereiste om de wet te houden. Twee van deze zijn erg pertinent voor het interpreteren van Mattheüs 11:28-30. In Handelingen 15 kwamen de apostelen bijeen in Jeruzalem om na te gaan of de nieuwe heiden-gelovigen verplicht waren de wet te houden. De drie meest prominente wetten die de Joden kenmerkten als uniek, waren de voedselwetten, sabbat en besnijdenis. Petrus’ toespraak overtuigde de apostelen dat de heidenen niet verplicht waren zulke joodse wetten te houden:

“En toen daarover een heftige woordenstrijd ontstond, stond Petrus op en zei tegen hen: Mannenbroeders, u weet dat God lang geleden onder ons mij uitgekozen heeft, zodat de heidenen uit mijn mond het woord van het Evangelie zouden horen, en zouden geloven. 8 En God, de Kenner van de harten, heeft getuigenis aan hen gegeven door hun de Heilige Geest te geven, evenals aan ons; 9 en Hij heeft geen onderscheid gemaakt tussen ons en hen, en heeft hun hart door het geloof gereinigd. 10 Welnu dan, waarom verzoekt u God door een **juk** op de hals van de discipelen te leggen **dat onze vaders en ook wij niet hebben kunnen dragen?** 11 Maar wij geloven door de genade van de Heere Jezus Christus op dezelfde wijze zalig te worden als ook zij” (Handelingen 15:7-11).

Het “juk” betekende onder de wet te staan. Zie hoe Paulus deze zelfde term gebruikte: “Sta dan vast in de vrijheid waarmee Christus ons vrijgemaakt heeft, en laat u niet weer met een **juk van slavernij** belasten” (Galaten 5:1). De jудаïsten wilden christenen onder de verplichting plaatsen van de besnijdenis en Paulus noemde dit “een juk van slavernij”.

Jezus’ “juk” staat in sterk contrast met het juk dat de religieuze leiders de mensen wilden opleggen. Hij biedt redding aan voor allen die in geloof tot Hem komen.

Jezus’ juk is het beoefenen van spirituele disciplines?

Daarom is het onze conclusie dat in Mattheüs 11 Jezus redding aanbood aan allen die tot Hem zouden komen. Laten we nu Willards bewering onderzoeken dat Jezus mensen vertelde om te trachten Zijn levensstijl te emuleren. Willard beweert dat wij erin falen de tucht te beoefenen die ons in staat zou stellen betere levens te leiden en dat de meeste christenen erin falen levens te leven die God aangenaam zijn. Hij stelt verder dat de oplossing is dat we spirituele disciplines beoefenen die gebaseerd zijn op Jezus’ levensstijl en aangevuld met praktijken van de middeleeuwse katholieke kerk. Hij ziet dus Jezus’ “juk” als een aanbod om een levensstijl op te nemen die ons tot betere mensen zal maken, in plaats van een aanbod van ware sabbatsrust door Christus’ volbrachte werk aan het kruis. Dit staat gelijk met het vervangen van genade door werken, en met van Jezus een ethische leraar te maken wiens voorbeeld kan gevolgd worden in plaats van de unieke Zoon van God die altijd doet en volbrengt wat de Vader behaagt. Willard biedt geen exegetische analyse aan van de passage in Mattheüs om zijn interpretatie te verdedigen. Zijn positie is niet verdedigbaar.

Schrijft de Bijbel de spirituele disciplines voor?

De spirituele disciplines worden niet geleerd in Mattheüs 11:29-30 (Willards voornaamste bewijstekst), en zelfs Willard geeft toe dat ze niet elders in de Schrift kunnen gevonden worden. Maar niettemin is hij enthousiast over de recente ontdekking van de disciplines.

Dallas Willard is opgetogen om ons te vertellen dat uiteindelijk, door leidinggevende mensen zoals

Richard Foster, wij een herleving hebben van het gebruik van spirituele disciplines. Willard schrijft: “Vandaag, voor de eerste maal in onze geschiedenis als natie, wordt ons een karakteristieke reeks van menselijke gedragingen zoals vasten, meditatie, eenvoudig leven en onderwerping aan een spirituele opziener aangeboden in een aantrekkelijk licht”.^[13] Hij beweert dat gebruikelijke middelen zoals bijbelstudie, gebed, gemeenschap en evangelisatie inadequaat zijn en gefaald hebben, en de meeste christenen achtergelaten hebben als mislukkingen. Hij schrijft: “Alle bevredigende en leerstellig gezonde schema’s van christelijke opleiding, kerkgroei en spirituele vernieuwing eindigden tenslotte in dit ontgoochelende resultaat. Maar wiens fout was deze mislukking?”^[14] De “mislukking” volgens Willard is dat “... het gepredikte evangelie en het onderricht en voorbeeld dat deze getrouwen werd gegeven geen goed doen aan de *natuur van de menselijke persoonlijkheid, als zijnde belichaamd, vleselijk*”.^[15] Wat betekent dit? Het betekent dat wij gefaald hebben omdat ons evangelie veel te weinig te maken had met onze lichamen.

De spirituele disciplines worden verondersteld de remedie te zijn voor dit tekort. Willard zegt: “Als tegenstelling is het geheim van de standaard historisch geverifieerde spirituele disciplines precies dat zij wel degelijk de lichamelijke natuur van menselijke persoonlijkheid respecteren en erop rekenen”.^[16] Willard beweert dat Paulus de nood aan zulke praktijken begreep maar dat ze verloren waren gegaan: “Paulus’ leer, in het bijzonder wanneer toegevoegd aan zijn praktijken, suggereert sterk dat hij iets vitaals over het christelijke leven begreep en beoefende dat we verloren hebben - en dat we ons best moeten doen om ze te herstellen”.^[17] Uiteraard, had Paulus zich bekommerd te schrijven over deze “verloren” disciplines in zijn brieven, dan zouden ze niet verloren zijn gegaan.

Waarom heeft Paulus dan niet geschreven over deze geheime, verloren disciplines? Willards antwoord is dat Paulus “... een precieze actiecursus in gedachten had in besliste termen, zorgvuldig door hemzelf gevolgd, en waartoe anderen opgeroepen werden ... Zo vanzelfsprekend, voor hem en de lezers van zijn eigen tijd, dat hij geen behoefte voelde een boek te schrijven over de disciplines voor het spirituele leven dat systematisch verklaarde wat hij in gedachten had”.^[18] Vertaald betekent dit dat Paulus niet schreef over de spirituele disciplines omdat iedereen ze beoefende. Willard gaat verder met te zeggen: “Het is haast onmogelijk in het gedachtenklimaat van de hedendaagse westerse wereld om in te zien *hoe* uitermate overbodig het was voor Paulus om expliciet te zeggen, in de wereld waarin *hij* leefde, dat christenen zouden moeten vasten, zich afzonderen, geven, enz. als reguliere disciplines voor het spirituele leven”.^[19] Er is hier een ernstig probleem dat Willard over het hoofd ziet: Paulus schreef wel degelijk over zulke benaderingen - hij schreef *ertegen*!

“Indien gij dan met Christus de eerste beginselen der wereld zijt afgestorven, wat wordt gij, gelijk of gij in de wereld leeft, met inzetten belast? 21 Namelijk raak niet, en smaak niet, en roer niet aan. 22 Welke dingen alle verderven door het gebruik, ingevoerd naar de geboden en leringen der mensen; 23 Die wel hebben een schijnrede van wijsheid in eigenwillige godsdienst en nederigheid, en in **het lichaam niet te sparen**, doch zijn niet in enige waarde, maar tot verzadiging van het vlees.” (Kolossenzen 2:20-23; SV1977).

Er waren asceten in Paulus’ dagen en hij berispte hen. Willard bespreekt deze passage nooit die expliciet leert dat het “lichaam niet te sparen”¹ ons niet kan helpen om bevrijding van zondigheid te vinden.

Waar vinden we deze “wijsheid” waarover Paulus verzuimde te schrijven? Willard zegt: “Dit is niet iets dat St. Paulus moest aantonen of expliciet moest vertellen aan zijn lezers - maar ook was het niet iets dat hij over het hoofd zag, alsof hij dat overliet aan maniakale monniken in de duistere eeuwen van de geschiedenis. Het is veeleer een wijsheid, betrokken van duizenden jaren van collectieve menselijke ervaring”.^[20] Dus, de disciplines die wij nodig hebben om meer te worden zoals Christus, kunnen niet in de Bijbel gevonden worden, maar ze kunnen betrokken worden uit de religieuze geschiedenis. Willard vertelt ons: “Maar bedachtzame en religieuze mensen uit de klassieke en hellenistische wereld, van de Ganges tot aan de Tiber, weten dat de geest en het lichaam van het menselijke wezen rigoureus gedisciplineerd moeten worden om een fatsoenlijk individu te worden en sociale existentie te bereiken”.^[21]

¹ KJV: “and neglecting of the body”.

Het klaarblijkelijke probleem hiermee is dat indien dit type van logica deugdelijk is, wij zouden kunnen beweren dat wij ouija-borden nodig hebben als deel van onze spirituele praktijk en dat Paulus en andere vroege christenen ze zo regelmatig moeten gebruikt hebben, dat het niet nodig was om erover te schrijven. Het is wel ironisch dat Willard toegeeft dat de Bijbel ons niet beveelt de spirituele disciplines te beoefenen die hij voorschrijft.

Te horen dat evangelicals als Dallas Willard en Richard Foster ons vertellen dat wij praktijken nodig hebben die nergens in de Bijbel uitgedrukt worden om meer als Christus te worden of om dicht bij God te komen is verbazingwekkend. Wat nog meer verbazing wekt is dat evangelicale colleges en seminaries van hun studenten eisen praktijken te beoefenen die relikwieën zijn van het middeleeuwse Rome, die nergens in de Bijbel worden gevonden, en die nauw verwant zijn aan de praktijken van vele heidense maatschappijen.

Het valse evangelie van menselijke bekwaamheid

Zoals met de meeste onbijbelse benaderingen zijn de spirituele disciplines gebaseerd op het idee van aangeboren menselijke krachten die ingezet kunnen worden ten goede. Een vals concept van zonde aanhangend als een “ontwrichting van dat hogere [spirituele] leven”,^[22] ziet Willard uit naar een oplossing door het vinden van waar potentieel, individueel en gemeenschappelijk, door spirituele disciplines die ons in staat zullen stellen het voorschrift van God te reconstrueren. Willard zegt: “Het kwade dat wij doen in onze huidige toestand is een afspiegeling van zwakheid veroorzaakt door spirituele verhongering”.^[23] In plaats van boze rebellen onder Gods toorn zijn mensen bundels van enorm potentieel die hun weg verloren hebben door “verstoring van de hogere krachten”. Wij hebben naar veronderstelling een groot potentieel: “Het is de verbazingwekkende *omvang* van onze bekwaamheid om kracht te benutten van buiten onszelf die we in beschouwing moeten nemen wanneer we ons afvragen wat het menselijke wezen is. De grenzen van onze kracht om onszelf te transcenderen door gebruikmaking van krachten die niet in ons gelokaliseerd zijn - inbegrepen uiteraard de spirituele - moeten nog tenvolle gekend worden”.^[24] Willard geeft volgende interpretatie van 1 Johannes 3:2: “Wegens zijn persoonlijke ervaring met spirituele krachten die in Christus tot Hem gebracht waren, was Johannes zich bewust van een ondenkbare grootheid in onze bestemming”.^[25]

Hoe kunnen we dit grote menselijke potentieel aanboren? Hij zegt dat we dit moeten betrekken van de spirituele dimensie door gebruik te maken van spirituele disciplines. Willard geeft zijn definitie van “geest”: “Indien het ontbrekende element in de huidige menselijke orde dat van de geest is, wat is dan geest? Heel eenvoudig: *geest is onbelichaamde persoonlijke kracht*”.^[26] Zijn idee is dat “geest” het ontbrekende nutriënt is dat we ons volle potentieel moeten realiseren. De ideeën van algehele verdorvenheid, de toorn van God tegen zonde, de bloedverzoening en het kruis zijn in Willards theologie ofwel afwezig ofwel verdraaid. Deze waarheden worden vervangen door de hoop dat we ons potentieel zullen realiseren door het te betrekken uit het spirituele koninkrijk van God. Dit moet gedaan worden door gebruikmaking van spirituele disciplines om de noodzakelijke kracht te verkrijgen om de wereld te transformeren. De terminologie die Willard gebruikt is vreemd en onbijbels. Zo schrijft hij bijvoorbeeld (onvertaald gelaten):

“When the human organism is brought into willing, personal relationship with the spiritual Kingdom of God, ‘sucking in orderliness’ from *that* particular part of the human environment, it becomes pervasively transformed, as a corn stalk in drought is transformed by the onset of drenching rain—the contact with the water transforms the plant inwardly and then extends it outwardly. In the same way, people are transformed by contact with God”.^[27]

Deze ideeën zijn meer verwant met oosterse religie dan men bijbels Christendom. Ons probleem is niet de noodzaak meer “onbelichaamde persoonlijke kracht” op te zuigen door technieken om in contact te treden met God. Wij zijn dode zondaars die Gods toorn tegemoet gaan, tenzij we bekeerd worden en het evangelie geloven. Willards concepten zijn vreemd aan de Bijbel. Hij zegt: “Een ‘geestelijk leven’ bestaat in die reeks activiteiten waarin mensen coöperatief met God op elkaar inwerken - en met de spirituele orde ontleend uit Gods persoonlijkheid en actie”.^[28] Dit betekent het beoefenen van ascetisme door middel van de spirituele disciplines. Hij zegt: “De disciplines zijn de activiteiten van geest en lichaam die met opzet ondernomen worden om onze persoonlijkheid en

totale wezen in effectievere coöperatie te brengen met de goddelijke orde”.^[29] Dit hangt af van ons: “Maar zelfs als we met dit doel uitzien naar meer genade, leren we door ervaring ook dat de harmonisatie van ons algehele zelf met God niet *voor* ons zal gedaan worden. *Wij* moeten handelen”.^[30]

Welke resultaten zijn er in petto voor de kerk wanneer we betrekken uit deze spirituele dimensie om ons volle potentieel te realiseren? De kerk zal de vleeswording van Christus zijn en het koninkrijk van God zal door ons komen, nu, vóór de lichamelijke wederkomst van Christus. De pre-millennium doctrine afwijzend, zegt Willard: “Dikwijls wordt ons verteld dat de heerschappij over de aarde zal vervuld worden middels een grote handeling van geweld, waarin massa’s mensen door God getroffen worden, gevolgd door een totalitair bestuur van letterlijk oneindige proporties, vanuit Jeruzalem”.^[31] Hij faalt erin te vermelden dat dit “totalitaire” bestuur, het bestuur van Christus Zelf is zoals beloofd in de Bijbel. Wat is Willards alternatief? - “Ik geloof, integendeel, dat het komende bestuur van God een regering van genade en waarheid zal zijn bemiddeld door personaliteiten die volwassen zijn in Christus”.^[32] Het is verbazingwekkend dat we Christus Zelf zouden beschouwen als een “totalitaire” heerser en dat *wij* zouden besturen in “genade en waarheid”.

Voor Willard komt Christus niet *voor* de kerk maar *in* de kerk: “De echte aanwezigheid van Christus als een wereldregerende macht zal enkel komen als zij, die Zijn uitverkoren volk zijn, hun posities innemen in de heiligheid- en kracht-karakteristieken van Hem, en zij aan de wereld de levenswijze demonstreren die in elk opzicht de beste is”.^[33] Wij verwerven de bekwaamheid om voor Christus over de wereld te regeren door spirituele disciplines.

Vermits deze disciplines aan de orde van de dag waren in de Roomse kerk, in een periode waar het haar doel was over de wereld te regeren, vraag ik me af waarom het resultaat de “donkere middeleeuwen” waren? Welk soort van optimisme zou ons doen denken dat, indien we ze opnieuw uitproberen, we deze keer wél een beter resultaat zouden bereiken? Wanneer ook de theologie zich keert tot menselijk potentieel en menselijke bekwaamheid, bijgestaan met een of ander soort van spirituele infusie, is het resultaat utopisch dromen. Naar veronderstelling is het niet nodig dat Christus terugkeert in oordeel en om Zijn koninkrijk op te richten; we moeten enkel betrekken uit groot menselijk potentieel dat nooit volledig ten uitvoer werd gebracht. Willard zegt dat Christus’ manier nog niet werd uitgetoetst.^[34]

Net zoals Christus eerste komst in de volheid van de tijd, zal volgens Willard de kerk het antwoord zijn (niet Christus’ lichamelijke wederkomst) voor het komende koninkrijk. Wij, niet Jezus, zullen de nieuwe incarnatie zijn (onvertaald gelaten):

“There is likewise a fullness of time for his people to stand forth with the concrete style of existence for which the world has hungered in its thoughtful moments and praised through its poets and prophets. As a response to this world’s problems, the gospel of the Kingdom will never make sense except as it is incarnated—we say ‘fleshed out’—in ordinary human beings in all ordinary conditions of human life”.^[35]

Door het neerhalen van de leer van algehele verdorvenheid en de zondenatuur, maakt Willard het aannemelijk dat wij geïnfuseerd kunnen worden met goddelijke kracht om het koninkrijk nu op te richten. De Bijbel echter voorzegt afvalligheid en de openbaring van “de mens der wetteloosheid” vlak vóór Christus wederkeert ten oordeel (2 Thessalonicenzen 2:3-8). Willards beweringen mankeren gezond exegetisch werk vanuit de Schrift om ze te ondersteunen. Hij hoort een duidelijker definitie te geven van het koninkrijk van God en hij moet bijbelse ondersteuning voorzien voor het idee dat *wij* het koninkrijk kunnen oprichten vóór Christus wederkomt. Zonder bijbelse ondersteuning zijn zijn argumenten waardeloos.

Welke spirituele disciplines?

De spirituele disciplines die naar veronderstelling noodzakelijk zijn voor spirituele vorming worden niet gedefinieerd in de Bijbel. Als dat wel het geval zou zijn, zou er een heldere beschrijving van zijn en een concrete lijst. Maar vermits bovendien spirituele disciplines variëren, en ze uitgevonden werden door spirituele pioniers in de kerkgeschiedenis, kan niemand zeker zijn van hun waarde. Willard zegt: “We moeten niet proberen af te komen met een complete lijst van disciplines. Even-

min zouden we moeten aannemen dat *onze* lijst geschikt zal zijn voor anderen”.^[36] De praktijken zijn ontleend uit verschillende bronnen, en de enkeling moet beslissen welke praktijken bij hem het best werken. Willard soms het volgende op: vrijwillige verbanning, nachtelijke vigilie, afwijzen van slaap, journaling, OT-sabbat houden, fysieke arbeid, eenzaamheid, vasten, studie en gebed.^[37] Willard geeft dan een lijst van “disciplines van onthouding” (eenzaamheid, stilte, vasten, soberheid, kuisheid, geheimhouding, opoffering) en “disciplines van engagement” (studie, aanbidding, celebratie, dienst, gebed, broederschap, belijdenis, onderwerping).^[38]

Willard biedt een bespreking van elk van deze disciplines en citeert mensen zoals Thomas Merton, Thomas a Kempis, Henri Nouwen, en andere mystici. Ons wordt gezegd dat praktijken zoals eenzaamheid en stilte ons zullen veranderen, niettegenstaande de Bijbel ze niet voorschrijft. Willard schrijft: “Deze feitelijke prioriteit van eenzaamheid is, zo geloof ik, een gezond element in monastiek² ascetisme³. Leven in interactie met de mensen die onze gevallen wereld opmaken, maakt het onmogelijk om te groeien in genade zoals het hoort”.^[39] Dus, als we niet kunnen groeien in genade zonder eenzaamheid, hoe komt het dan dat de Bijbel ons nergens beveelt eenzaamheid te beoefenen? Hetzelfde gaat op voor veel andere items op Willards lijst.

Willard zegt ons dat de lijst met disciplines die hij opgeeft niet uitputtend is. Andere kunnen pragmatisch gedetermineerd worden. Hij zegt: “Zoals we hebben aangegeven zijn er vele andere activiteiten die gezien kunnen worden als spirituele disciplines voor de juiste persoon en de juiste gelegenheid. De wandel met Christus laat zeker ruimte voor en *vraagt* zelfs om individuele creativiteit en een experimentele attitude in zulke materies”.^[40] Maar, er is een ernstig probleem met Willards logica hier. Eerder verwierp hij zulke praktijken als zelfgeseling, het lichaam blootstellen aan barheid, inbegrepen gegeten worden door kevers, opgehangen worden aan ijzeren haken en andere middelen van erge behandeling van het lichaam om heiliger te worden.^[41] Willard verwerpt deze op de volgende gronden: “Hier is het een kwestie van pijn omwille van de pijn. Het is in feite een variëteit van zelfobsessie - narcisme - iets dat ver staat van de aanbidding en dienst van God”.^[42]

Willard heeft bevestigd dat er geen duidelijke lijst is van de disciplines en dat elk persoon pragmatisch verschillende praktijken zou kunnen kiezen. Daardoor is er geen voldoende grond voor het afwijzen van zulke praktijken als zelfgeseling. Dus Willard neemt zijn toevlucht tot een argumentatie dat zij die zulke dingen doen slechte motieven hebben. Maar hij kan hun motieven niet echt kennen, misschien vonden zij dat zulke praktijken “werkten”. Indien pragmatische proeven de middelen zijn om te determineren welke praktijken deugdelijk zijn, en als deze mensen zich korter bij God en meer als Christus voelen door hun praktijken, dan heeft Willard geen deugdelijk argument om hun praktijken af te wijzen. Zonder deugdelijk argument zoekt hij zijn toevlucht tot een *ad hominem* argument.⁴

Het is het ene óf het andere, niet allebei tegelijk. Ofwel determineert Gods Woord hoe we tot God komen en hoe we groeien in genade, ofwel determineren mensen deze dingen via pragmatische middelen. Willard heeft het laatste gekozen. Maar dan komt hij tussenbeide en zegt ons dat bepaalde praktijken verkeerd zijn, alhoewel ze passen in zijn eigen criteria van deugdelijkheid. Als een persoon vindt dat slapen in een kleine koude spelonk, waarbij alle warmte uit zijn lichaam gezogen wordt, hem meer geestelijk gedisciplineerd maakt, wie kan dan zeggen dat dit verkeerd is? Als Willard zich had onderworpen aan het gezag van de Schrift, dan zou hij deze praktijken kunnen weerleggen op basis van Kolossenzen 2:20-23.

Alhoewel hij bepaalde excessen van het monasticisme afkeurt, is Willard verzot op het monasticisme en denkt hij dat de reformatie ons achterliet zonder praktische middelen voor spirituele groei. Hij zegt: “Het [protestantisme] sloot ‘werken’ en de kerkelijke sacramenten van het katholicisme uit als essentieel voor redding, maar het ging door met tekortschieten enige verklaring te geven voor wat mensen *doen* om, door Gods genade, het soort mensen te worden waartoe Jezus hen blijkbaar oproept”.^[43] Dit is gewoon vals. Luther geloofde in genademiddelen waarmee God alle ware gelo-

² Monastiek: wat het kloosterleven betreft.

³ Ascetisme: het beoefenen van ascese, dit is onthouding van alle zingenot uit religieuze overwegingen. (Van Dale).

⁴ *Ad hominem* is een begrip uit het Latijn en betekent “op de man”. In een debat noemt men een argument *ad hominem* wanneer het betrekking heeft op de persoon die een bewering doet, en niet op de bewering zelf. Dergelijke argumenten worden als oneigenlijk beschouwd. (Wiki).

vigen heeft voorzien opdat zij zouden groeien in de genade en kennis van de Heer.[44] Het verschil is dat genademiddelen dingen zijn die God heeft voorzien voor alle christenen, van alle tijdperken, en ze zijn bepaald door God, niet mensen. Deze zijn onthuld in de Bijbel. De spirituele disciplines zijn mensenwerk, vormloos en niet onthuld in de Bijbel; ze nemen aan dat men is gered door genade en dat men vervolmaakt wordt door werken.

Paulus schreef: “Zijt gij zo uitzinnig? Daar gij met de Geest begonnen zijt, voleindigt gij nu met het vlees?” (Galaten 3:3). Paulus wees het idee af dat we gered zijn door genade en vervolmaakt worden door werken. Wij zijn gered door genade en we groeien door genade. Willard snapt het niet. Hij ziet het als volgt: “De genoemde activiteiten - wanneer nauwgezet beoefend en aangepast aan onze individuele noden, tijd en plaats - zullen meer dan adequaat zijn om ons het volle Christus-leven te helpen ontvangen en het soort van persoon te worden dat Hem volgt”.^[45] Elders suggereert hij dat groei voortkomt uit menselijke wilskracht: “De hele kwestie van discipline, daarom, bestaat erin hoe handelingen van de wil toe te passen op zo’n manier dat de juiste actievoers, welke niet altijd gerealiseerd kan worden door directe en ongeoefende inspanning, niettemin zal uitgewerkt worden wanneer dat nodig is”.^[46] Het is moeilijk te zien hoe dit enigszins anders is dan “eindigen met het vlees” waarvan Paulus zei dat dit onmogelijk is.

De spirituele disciplines als aanmatiging

De spirituele disciplines, zoals we gezien hebben, zijn lichamelijke activiteiten die mensen ondernemen om meer op Christus te gelijken. Dus *wij* beslissen welke discipline we nodig hebben, misschien met de hulp van een “spiritual director”. Vermits we hebben vastgesteld (en Willard toegeeft) dat de meeste van deze disciplines niet voorgeschreven zijn in de Bijbel, moeten we beslissen welke voor ons zullen werken. Het probleem is dat dit erg tegengesteld is aan wat de Bijbel zegt over discipline: “En u bent de vermaning vergeten waarmee u als kinderen wordt aangesproken: Mijn zoon, acht de bestraffing van de Heere niet gering en bezwijk niet, als u door Hem terechtgevoerd wordt. Want de Heere bestraft wie Hij liefheeft, en Hij geselt iedere zoon die Hij aanneemt” (Hebreeën 12:5-6). God, niet de mens, bepaalt wat ieder van ons nodig heeft omdat enkel God precies weet wat ieder van ons nodig heeft.

Bijvoorbeeld, beschouw Paulus’ doorn in het vlees, in 2 Korinthiërs 12: “En opdat ik mij door het allesovertreffende karakter van de openbaringen niet zou verheffen, is mij een doorn in het vlees gegeven, een engel van de satan, om mij met vuisten te slaan, opdat ik mij niet zou verheffen” (2 Korinthiërs 12:7). Paulus bepaalde niet dat hij dit nodig had, God deed het. Toen Paulus vroeg om deze te verwijderen, was dit het resultaat: “Maar Hij heeft tegen mij gezegd: Mijn genade is voor u genoeg, want Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht. Daarom zal ik veel liever roemen in mijn zwakheden, opdat de kracht van Christus in mij komt wonen” (2 Korinthiërs 12:9). God stond de doorn in het vlees toe voor Paulus spirituele goed. Gods discipline is wat Hij soeverein en voorzienig doet om ieder van ons uiteindelijk tot het beeld van Christus te maken. Willard heeft het juist dat elk persoon verschillend is en verschillende noden heeft. Hij is echter verkeerd dat wij moeten experimenteren met spirituele disciplines om te zien wat voor ons werkt. Wij kennen niet ten volle onze noden, enkel God weet dat. Als wij armoede nodig hebben om ons te helpen leren op God te vertrouwen, dan kan Hij daarvoor zorgen. Het heeft geen zin een eed van armoede af te leggen en een klooster binnen te gaan.

God disciplineert ons op manieren die we ons nooit zouden kunnen voorstellen of nooit zouden kunnen verwezenlijken. De Bijbel zegt ons: “En wij weten dat voor hen die God liefhebben, alle dingen meewerken ten goede, voor hen namelijk die overeenkomstig Zijn voornemen geroepen zijn” (Romeinen 8:28). Alles in het universum staat tot Gods beschikking. Denken wij dat Hij niet in staat is ons te disciplineren overeenkomstig Zijn oneindige wijsheid? Veronderstellen wij dat wij beter weten wat wij nodig hebben dan God? Voor de ene persoon kan Gods discipline het leed zijn van je werk te verliezen en de noodzaak Hem te vertrouwen om ander werk te vinden. Voor de andere kan het zijn dat God hem in een situatie brengt van grote verantwoordelijkheid die hem tot het uiterste belast. Als we eenzaamheid nodig hebben, kan God dat bepalen. Hij kan er voor zorgen dat de enige job die we dan kunnen vinden die van nachtwachter is.

Wat aanmatigend is aan de benadering van spirituele disciplines is dat de beoefenaar zich aanmatig

te weten wat hij of zij nodig heeft terwijl enkel God zulke dingen weet. De monnik die een eed aflegt van kuisheid matigt zich aan te weten dat hij meer Christus-gelijkend zal worden wanneer hij niet huwt. De persoon die de beschaving vrijwillig verlaat voor verbanning in eenzaamheid matigt zich aan dat hij meer Christus-gelijkend zal zijn in de afzondering dan interactief met anderen. Dit is het geval wanneer wij bij ongeacht wat voor activiteit aannemen dat deze ons spiritueler zal maken. De enige uitzonderingen zijn die dingen die God heeft voorgeschreven voor ALLE christenen. We zijn nooit aanmatigend als we die praktijken benutten die God heeft voorgeschreven. Maar dit brengt ons terug tot genademiddelen, geen spirituele disciplines.[47]

Daarom, die dingen die uniek zijn voor de enkeling met betrekking tot discipline, daar gaat God over. Hij disciplineert elke christen voor zijn of haar goed in overeenstemming met Zijn eigen oneindige wijsheid. Die zaken die noodzakelijk zijn voor alle christenen zijn duidelijk beschreven in de Bijbel; het zijn genademiddelen.

Conclusie

Wij begonnen deze bespreking met een beschrijving van vreemde leringen en praktijken die evangelicale bijbelcolleges en seminaries binnenkomen. Ze werden ontleend van de middeleeuwse Rooms-katholieke kerk en opgesmukt voor evangelicale consumptie. We hebben de leringen onderzocht van één van de zichtbare leiders van deze beweging. Startend met een ernstig foute interpretatie van Mattheüs 11:29-30, bouwt Dallas Willard zijn hele systeem op het idee dat Jezus' "juk" bestaat uit verschillende spirituele disciplines. Het onderwerp in Mattheüs 11 was Messiaanse redding - het vinden van de ware sabbatsrust in Christus in plaats van het volgen van nauwgezette religieuze regels die voorgeschreven werden door schriftgeleerden en farizeeën. Het idee van het beoefenen van spirituele disciplines werd aan de tekst toegevoegd, niet eruit betrokken.

Wij leven in een tijdperk van mysticisme. Mensen begeren spirituele ervaringen. Het gevaar is dat onbijbelse praktijken mensen een echte spirituele ervaring zullen geven die echter niet van God komt. Het resultaat is dan bedrog. God plaatst een grens rond de middelen waardoor we tot Hem komen en in Hem groeien, voor onze eigen bescherming. Als we die grens negeren, die bestaat uit bijbelse richtlijnen, dan is het niet te schatten waar we zullen eindigen. Maar als we tot God komen volgens zijn voorwaarden, wetend dat we een Hogepriester hebben aan de rechterhand van God, en dat we toegang hebben tot de hoogste plaats door Zijn bloed, dan kunnen we er zeker van zijn dat we niet korter bij God kunnen komen aan deze zijde van de hemel.

“Laten wij dan met vrijmoedigheid naderen tot de troon van de genade, opdat wij barmhartigheid verkrijgen en genade vinden om geholpen te worden op het juiste tijdstip” (Hebreeën 4:16).

Eindnoten

1. This happened during the summer of 2005 at Bethel Theological Seminary in Arden Hills, MN.
2. Michael Ford, *Wounded Prophet* (Image: New York, 1999); for a review: http://www.spiritualityhealth.com/newsh/items/bookreview/item_1589.html
3. Dallas Willard, *The Spirit of the Disciplines, Understanding How God Changes Lives*, (HarperCollins: New York, 1991)
4. Ibid. 1.
5. Ibid. 5.
6. Ibid. 9.
7. Ibid. 10.
8. Ibid. 11-18.
9. Ibid. 40.
10. Ibid. 33.
11. Ibid. 40.
12. Craig L. Blomberg, “Matthew” in *The New American Commentary* (Broadman: Nashville, 1992) 195.
13. Willard, 17.
14. Ibid. 18.
15. Ibid. emphasis his.

16. Ibid. 19.
 17. Ibid.
 18. Ibid. 95.
 19. Ibid. 99.
 20. Ibid.
 21. Ibid.
 22. Ibid. 63.
 23. Ibid.
 24. Ibid. 62.
 25. Ibid. Willard errors in failing to tell us that this “destiny” is not one that is actualized now, but is linked to Christ’s return: 1John 3:2b – “*We know that, when He appears, we shall be like Him, because we shall see Him just as He is.*”
 26. Ibid. 64.
 27. Ibid. 65.
 28. Ibid. 67.
 29. Ibid. 68.
 30. Ibid. emphasis his.
 31. Ibid. 238.
 32. Ibid.
 33. Ibid. 239.
 34. Ibid. 243.
 35. Ibid.
 36. Ibid. 157.
 37. Ibid.
 38. Ibid. 158.
 39. Ibid. 161, 162.
 40. Ibid. 190.
 41. Ibid. 142-144.
 42. Ibid. 144.
 43. Ibid. 145.
 44. See Bob DeWaay, “Means of Grace” in *Critical Issues Commentary*, Issue 84, Sept./Oct. 2004.
<http://cicministry.org/commentary/issue84.htm>
 45. Willard, 191.
 46. Ibid. 151, 152 emphasis his.
 47. The Bible does tell us to “discipline ourselves”; but in this context: “*But have nothing to do with worldly fables fit only for old women. On the other hand, discipline yourself for the purpose of godliness; for bodily discipline is only of little profit, but godliness is profitable for all things, since it holds promise for the present life and also for the life to come*” (1Timothy 4:7, 8). Notice however that Paul is teaching the practice of godliness not “bodily discipline” to create godliness. Willard’s promotion of bodily activities as “discipline” is not supported by this text.
-

Lees ook: “Spirituele vorming” - <http://www.weesalert.be/artikelen/A0009.html>

verhoevenmarc@skynet.be - www.verhoevenmarc.be - www.verhoevenmarc.be/NieuwsteArtikelen.htm